

CRNA GORA
SKUPŠTINA
Odbor za ljudska prava i slobode
Broj: 00-72/16-3/2
EPA 1038 XXV
Podgorica, 21. mart 2016. godine

SKUPŠTINI CRNE GORE

PODGORICA

Na osnovu čl. 69 i 162 Poslovnika Skupštine Crne Gore Odbor za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore sa 62. sjednice, održane 21. marta 2016. godine podnosi Skupštini

IZVJEŠTAJ O RAZMATRANJU IZVJEŠTAJA O RADU FONDA ZA ZAŠTITU I OSTVARIVANJE MANJINSKIH PRAVA ZA 2014. GODINU

Odbor za ljudska prava i slobode na 62, održanoj 21. marta 2016. godine, kao nadležni odbor, razmotrio je Izvještaj o radu Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava za 2014. godinu, koji je podnio Fond za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava.

Polazeći od navoda iz Izvještaja Evropske komisije o Crnoj Gori za 2015. godinu: „*Ostaje da se usvoje izmjene i dopune Zakona o manjinama. Izmjene i dopune treba da uklone moguće konflikte interesa u procedurama za opredjeljivanje i kontrolisanje fondova za manjine. Postoji zabrinutost zbog nedostatka transparentnosti i sveukupnog institucionalnog kapaciteta kod dodjele i revizije fondova koji su namijenjeni manjinama, uprkos značajnoj izdvojenoj sumi na godišnjem nivou: u 2015. manjinski savjeti i fond za manjine primili su ukupno 1,318 miliona eura. Kapacitet Ministarstva za ljudska i manjinska prava za nadzor u praksi nad legalnošću rada nacionalnih manjinskih savjeta treba da se značajno poveća.*

Prema najnovijem popisu, približno 8.300 Roma i Egipćana živi u Crnoj Gori. Učešće romskih studenata u svim nivoima obrazovanja je poboljšano. Pristup zdravstvenim uslugama ostaje otežan, a romska manjina ostaje najranjivija i najdiskriminisanija zajednica u raznim oblastima života. Romkinje su podvrgnute dvostrukoj diskriminaciji. Uprkos tome, zajednica ima vrlo ograničen pristup fondovima namijenjenim za manjine. Romi su i dalje nedovoljno zastupljeni u političkoj sferi i imaju otežan pristup tržištu rada. Neformalno zaposlenje preovlađuje dok su romska djeca naročito izložena dječijem radu. Aktivne mjere kojima bi se ta zajednica uključila na tržište rada treba da se realizuju.” (str. 71 prevoda Izvještaja),

razmatranje Izvještaja, u skladu sa članom 162 Poslovnika Skupštine Crne Gore- kontrolna uloga, ocijenjeno je veoma važnim radi kontinuiranog praćenja stanja u ovoj oblasti.

Uvodno obrazloženje Izvještaja o radu Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava za 2014. godinu podnio je direktor Fonda Safet Kurtagić, navodeći da je članom 12 Odluke o osnivanju Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava utvrđeno da Fond jednom godišnje podnosi Skupštini Crne Gore Izvještaj o radu i načinu raspodjele sredstava.

Pojasnio je razloge kašnjenja u dostavljanju Izvještaja:

- Odluka o prvoj raspodjeli sredstava donešena je u drugoj polovini juna 2014, a o drugoj u novembru iste godine;

- Potpisivanje ugovora o finansiranju i sufinansiranju projekata realizovano je nakon toga u periodu od mjesec dana;

- Pravilnikom o kriterijumima za vrednovanje projekata i raspodjelu sredstava za finansiranje i sufinansiranje projekata iz sredstava Fonda je regulisano da realizacija podržanih projekata može trajati do godinu dana, a da konačan izvještaj o realizaciji projekta treba dostaviti u roku ne dužem od mjesec dana od završetka realizacije;

- Značajan broj korisnika sredstava iz opravdanih razloga je produžio taj rok i

- Malobrojnoj i nedovoljno iskusnoj stručnoj službi Fonda potrebno je najmanje dva do tri mjeseca za evaluaciju projekata.

Uz Izvještaj su dostavljeni i najznačajniji statistički podaci o raspodjeli sredstava i realizaciji podržanih projekata, a na web sajtu Fonda se nalaze podaci o svakom podržanom projektu pojedinačno, od 2008. do 2014. godine.

Tokom rasprave članovi Odbora su istakli da je Crna Gora u cilju afirmacije manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica stvorila nekoliko institucija radi doprinosa očuvanju identiteta, kulture, jezika i svih drugih posebnosti manjina koje su bogatstvo naše države.

Stav je članova Odbora da Fond kao jedina institucija gdje manjine mogu da dobiju određena sredstva za projekte usmjerene na afirmaciju njihove tradicije, kulture i običaja treba da postoji radi zaštite interesa onih zbog kojih je osnovan, a na zadovoljstvo svih građana Crne Gore.

Poslanik Bošnjačke stranke Rešad Sijarić je ocijenio da je Izvještaj Fonda detaljan i dobar, jer su u njemu date i aktivnosti Fonda preduzete po Preporukama Državne revizorske institucije. Prije par godina i sam je aplicirao za sredstva Fonda, a takođe je realizovao i projekat prekogranične saradnje uz pomoć sredstava iz Evropske unije. Poređenja radi, saopštio je da Evropska komisija koja raspolaže sa izuzetno dobrim kadrovskim kapacitetima na nešto bolji način vrši monitoring od onog koji vrši Fond, iako je i u Fondu to poboljšano. Sa multietničkim projektima može se konkurisati kod drugih fondova koji imaju znatno veće budžete, a cilj Fonda je afirmacija tradicije, kulture i običaja manjinskih nacionalnih zajednica i edukacija njihovih pripadnika za pripremu projekata.

U Izvještaju su podaci i o projektima koji nijesu ispunili formalno-pravne uslove i koji nijesu dostigli neophodan broj bodova na bodovnoj listi, tako da je sve transparentno. Ocijenio je da je u javnosti napravljen pritisak na rad Fonda, jer se ukazuje na nedostatak transparentnosti, što po ocjeni poslanika Sijarića uopšte nije tačno. Sada se i fazno prati realizacija projekata što je pozitivno i određena sredstva u drugoj fazi se dobijaju samo ako je realizovana prethodna faza.

S druge strane, ocijenjeno je da ima osnova za kritiku, ne samo Izvještaja o radu Fonda za 2014. godinu, nego i svih prethodnih, jer je od samog početka evidentan problem u njegovom radu. Problem nije raspodjela sredstava, već praćenje utroška tih sredstava zbog čega se mora naći način za evaluaciju realizacije podržanih projekata i kontrolu trošenja dodijeljenih sredstava, što nije problem samo u Fondu, nego i svim ostalim subjektima koji raspodjeljuju sredstva. Nema kaznenih odredbi za one koji su dobili sredstva za projekat, a isti ne realizuju ili ga sa kašnjenjem realizuju i trebalo bi definisati određene kazne za takve aplikante.

Ubuduće se mora obezbijediti kvalitetnija organizacija Fonda u razmatranju projekata kako bi odluke bile u skladu sa zakonom i namjenom sredstava, što treba da doprinese očuvanju i jačanju identiteta manjinskih naroda. Takođe, jačanjem administrativnih kapaciteta trebalo bi poboljšati i rad komisija za raspodjelu sredstava i monitoring kako bi stručnije obavljale svoje zadatke.

Očekivanje je da će se novim Predlogom zakona o izmjenama i dopunama Zakona o manjinskim pravima i slobodama doprinijeti poboljšanju regulisanja rada Fonda eliminisanjem nedostataka u dosadašnjem funkcionisanju na koje su ukazivali predstavnici državnih institucija, nevladinog sektora i Evropska komisija.

Učešćem u raspravi, u skladu sa članom 67 stav 2 Poslovnika Skupštine, predstavnik NVO "Gradanska alijansa" je saopštio:

- da je obrazloženje kašnjenja u izradi i dostavljanju Izvještaja Fonda veoma problematično i više bi razumio da je razlog kašnjenja nedostatak kapaciteta institucije, nego način rada, odnosno raspodjela sredstava u novembru, jer se moglo izvještavati o onom što je urađeno do tog datuma;

- da su obje odluke Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava iz 2014. godine poništene od strane Upravnog suda, nakon čega se Fond žalio Vrhovnom sudu koji je zahtjev za vanredno preispitivanje sudske

odluke odbacio kao nedozvoljen /”u konkretnom slučaju, zahtjev za vanredno preispitivanje sudske odluke je podniet protiv odluke koja nije pravosnažna” /i uputio Fond da ispoštuje presude Upravnog suda;

- da je neophodno da direktor Fonda izvijesti da li je Fond postupio po tim presudama i na koji način;
- da je konflikt interesa i dalje prisutan u radu Upravnog odbora Fonda kroz procedure za opredjeljivanje i kontrolisanje sredstava, o čemu postoje navodi u Izvještaju Evropske komisije o Crnoj Gori i
- da nema volje da se podrže multietnički projekti.

Generalni direktor Direktorata za unapređenje i zaštitu prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u Ministarstvu za ljudska i manjinska prava je informisao da je, nakon što Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o manjinskim pravima i slobodama dva puta nije izglasan u Skupštini, Ministarstvo formiralo novu Radnu grupu za pripremu Nacrta zakona koji će biti usaglašen sa mišljenjem Evropske i Venecijanske komisije. Za kraj marta je planiran početak javne rasprave o Nacrtu, a Programom rada Vlade Predlog zakona je planiran za IV kvartal 2016.

Odgovarajući na pitanja, komentare i sugestije učesnika rasprave direktor Fonda je saopštio:

- da su ispoštovali presude Upravnog suda tako što je Upravni odbor Fonda poništio odluke o raspodjeli sredstava, formirao komisije u istim personalnim sastavima koje su razmatrale svaku odluku posebno i donijele nove odluke;

- da Fond, kao specifična institucija koja se bavi podrškom manjinskim narodima i drugim manjinskim nacionalnim zajednicama podržava multietničke projekte koji su interesantni za više nacionalnih zajednica, pri čemu nijesu dužni da finansiraju nevladine organizacije čiji su godišnji budžeti veći od budžeta Fonda;

- da je u svim prethodnim izvještajima ukazivao na problem administrativnih kapaciteta Fonda za vršenje monitoringa i evaluacije projekata;

- da je bio prinuđen da zapošljava određena lica na dugotrajne ugovore o radu ili ugovore o konsultantskim uslugama kako bi obezbijedio stručnu službu koja bi mogla da vrši ovu djelatnost, shodno opravdanim zahtjevima institucija sistema, civilnog sektora i građana Crne Gore;

- da su prethodne godine primljena dva savjetnika, a tokom ove godine zaposliće još tri shodno saglasnosti Ministarstva finansija i Uprave za kadrove;

- da do kraja marta ili aprila 2016. godine nijesu u mogućnosti pripremiti kvalitetan Izvještaj o radu za 2015. godinu u koji bi mogla biti uključena i evaluacija realizovanih projekata, a bez tih podataka isti bi bio nepotpun i

- da se nada da će ubuduće Fond moći na mnogo bolji, efikasniji i pravovremeniji način izvještavati o svom radu.

Nakon rasprave Odbor je **jednoglasno** (sa šest glasova „za“) **podržao** Izvještaj o radu Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava za 2014. godinu i odlučio da predloži Skupštini da, saglasno članu 162 stav 2 Poslovnika Skupštine, usvoji sledeći

ZAKLJUČAK:

1. Prihvata se Izvještaj o radu Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava za 2014. godinu.

2. Skupština Crne Gore ocjenjuje da je Fond za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava, kao institucija osnovan radi podrške aktivnostima značajnim za očuvanje i razvoj nacionalnih, odnosno etničkih posebnosti manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica i njihovih pripadnika u oblasti nacionalnog, etničkog, kulturnog, jezičkog i vjerskog identiteta, te je stoga neophodan Crnoj Gori radi zaštite interesa onih zbog kojih je osnovan, a na zadovoljstvo svih građana.

Takođe, Skupština konstatuje da je Fond jedina institucija gdje manjine mogu da dobiju određena sredstva za projekte usmjerene na afirmaciju njihove tradicije, kulture i običaja.

3. Skupština konstatuje da je neophodno kvalitetnije urediti organizaciju, funkcionisanje i način raspodjele sredstava Fonda, sa posebnim akcentom na postupak razmatranja projekata, praćenje utroška sredstava i evaluaciju realizacije podržanih projekata.

4. Skupština izražava očekivanje da će se nakon donošenja novog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o manjinskim pravima i slobodama, usaglašenog sa mišljenjem Evropske i Venecijanske komisije, za koji će javna rasprava započeti krajem marta 2016. godine i čije donošenje je planirano za IV kvartal 2016. godine, doprinijeti poboljšanju regulisanja rada Fonda eliminisanjem nedostataka u dosadašnjem funkcionisanju na koje su ukazivali predstavnici državnih institucija, nevladinog sektora i Evropska komisija.

Za izvjestioca Odbora na sjednici Skupštine određena je poslanica Ljerka Dragičević, član Odbora.

ПРЕДСЕДНИК ODBORA
Miroslav Duković